Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIV | Reus, Dijous 24 d' Agost de 1899 | Núm. 3.347

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals llibrerías d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografía Mallofré, carrer Junquera, 6.
No 's retornan los originals encara que no 's publiquin.

Administració y Redacció
PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . . Ptas. 1
n provincias trimestre. . . . . . . » 3'50
Extranger y Ultramar . . . . » 7
Anuncis, á preus convencionals.

Farmacia Serra

Oberta tota la nit

12 ANYS de continuadas curacions y d' una aceptació general, son las millors probas pera demostrar que 'l

XAROP SERRA

es lo millor remey pera combatre per cró-nica y rebelde que sía tota classe de. . . . . **TOS**

La que paga més contribució de la provincia.

AGRICULTORS ALERTA

Visiteu lo magatzém de guanos de

A RIUDOMS

Massó y Ferrando

Guano classe superior.—Id. de peix.—Cascos d' arengada. Opera adops de las hortalissas.

Magatzém á Riudoms
y á Reus Vilá, núm. 3.

Acreditadas especialitats

DE **CANALDA**

PREMIADAS AB MEDALLA D' OR

en las exposicions Mercantil, Industrial y Agrícola celebradas en la ciutat de Tortosa,
en la internacional de Brusselas, any 1891,
en lo Concurs internacional de Saint-Gilles y gran Diploma d'honor, any 1892 y ab medalla de plata
en la Exposició Regional de Lugo, any 1896.

TINTURA CANALDA PERFECCIONADA

pera tenyir lo cabell y la barba

LA MES ECONOMICA QUE 'S CONEIX Y DE POSITIUS RESULTATS

Enforteix, hermoseja, rejoveneix y es rápida en lo modo d' obrar, donchs bastan uns 20 ó 30 minuts pera recobrar lo cabell ó barba, son primitiu color, [illegible] AMPOLLA 2 PESSETAS.

ELECTRA REUSENSE

Suministre de forsa ab ELECTRO-MOTOR

Aquesta Societat suministrará forsa motrís ab ELECTRO-MOTORS als industrials que ho solicitin.
Los Motors de corrent continua á la vegada que extraordinarias condicions d' economonía en lo *cost de compra y consum*, reuneixen las de *marxa silenciosa*, gran llimpiesa, espay reduhit y facilíssim maneig, ventatjas difícils d' obtenir ab altres sistemas. Tenen marxa senzillament variable y ab un simple moviment de palanca se regulan y cambian á voluntat, las velocitats mínima á máxima.
Los gastos d' oli pera son engrassament y sos desgasts, son tan insignificants, que poden en realitat considerarse com nuls.
En aquestas oficinas se facilitarán cuanta classe de datos sían necessaris.
Reus 9 Juny 1899.—Per la *Electra Reusense*, LO DIRECTOR.

Secció doctrinal

No 'ns volen entendrer

A consecuencia dels fets esdevinguts ab ocasió de la vinguda de l' escuadra francesa, s' ha fet tema indispensable pera la prempsa madrilenya lo parlar de catalanisme... pero fentho, fora de molt raras excepcions, tan malament com de costúm, no atenent als travalls fets pera divulgar las nostras aspiracions, no regionalistas ni molt menos descentralisadoras, sino francament nacionalistas.

Com que 'l número d' articles publicats es ja molt gros y son estudi sintétich exigiría un travall no petit, d' entre tants aném á fixarnos y á dir alguna cosa d' un que havém vist publicat en «El Globo», com á «Información literaria» (?) titolat «El Catalanismo»; afortunadament plomas molt destres y ben trempadas s' han ocupat ja de temps en fixar ja las nostras aspiracions aixís com sos fonaments históricbs, polítichs y científichs, aixís es, que nostra tasca ha d' esser molt planera, puig nos hem de limitar á posar avans de lo dit per l' articulista de «El Globo», alguna cosa potser no lo millor pero sí lo que ab més facilitat havém trobat de lo molt que han dit alguns de nostres escriptors.

La violencia de paraula ab que se 'ns tracta, es sens dubte una nova prova de que instintivament compreneñ que las nostras aspiracions no 's reduheixen á una descentralisació més ó menos amplia, y al regionalisme, sino que 's tracta d' una cuestió que posa en perill la hegemonia castellana dintre l' Estat espanyol.

Parla l' articulista del primer catalanisme, del purament literari y després d' algunas consideracions sobre aquest, fa las següents preguntas: «¿cómo se »han trocado los sentimientos del catalanismo de aspi»racions literarias en aspiraciones políticas? ¿à qué se »debe la transformación de las ideas regionalistas de »Cataluña, que ya puede advertir el menos avisado?»

Nosaltres li dirém al articulista que cada vegada que veyém presentarse com á rahó contra 'l catalanisme l' haver nascut d' un moviment literari, dels somnis de quatre poetas com sol dirse, sempre 'ns venen á la memoria aquellas paraulas del ilustre filosoph Balmes «Como el hombre no puede dejar de respirar el aire que le rodea, tampoco puede sustraerse al influjo de la sociedad en que vive: aún los genios mas eminentes han sentido esa influencia; y cuando la han contrariado, cuando han creido que iban á darle un nuevo curso, ellos mismos no eran mas que una expresión de la necesidad que existía en ella, un órgano para anunciarla,...» y això ho deya parlant de la «Influencia de la sociedad en la poesía». Això en general en nostre cas particular, ab los fragments que aném á transcriure d' uns articles del Dr. Martí y Juliá sobre la «Evolució del Catalanisme», pot veures com las aspiracions catalanas passaren de literarias á políticas y com en aquest terreno han arribat á ser nacionalistas. «Fins fa poch, lo catalanisme no ha sigut mes que la manifestació externa poch determinada d' estats emotius d' una part de la societat catalana, havent de dir... que 'l fenómeno es llógich, perque en los organismes socials la conciencia s' hi desenrotllá com en l' individuo comensant per l' acció de las funcions dels sentits, seguint per los efectes modeladors dels sentiments y acabant per los retochs definitius que hi donan los productes de las activitats psíquicas superiors,... Tals han sigut los efectes de la evolució. D' una part desordre, desorganisació y disolució social; d' una altra, reacció de defensa d' un organisme social que resisteix perque te personalitat bio-sociológica ab suficients energías pera defensarse. Mentres l' acció desorganisadora del Estat progressivament ha crescut, també progressivament ha aumentat la extensió y forsa del renaixement de nostra nacionalitat. Aixís es la evolució; mort es vida.... Los regionalistas d' avuy serán catalanistas demá; están en lo penúltim período d' evolució. Son totas aquellas forsas, activitats y energías senyaladas com á moviments sociológichs instintius del renaixement de nostra conciencia nacional. La forsa dels fets completará la evolució.... Lo catalanisme es una funció social fisiológica, perque no es més que la aplicació á nostra nacionalitat dels principis de las ciencias naturals que 'ls moderns sociolechs ab tota rahó y atenentse á un criteri positiu, entenen deuhen esser los fonaments del estudi de las societats.

[illegible] aspiració del catalanisme no es altra que la de que hi hagi coherencia entre las lleys socials y antropológicas, climatológicas y geológicas de nostra nacionalitat, y per lo tant si be en essencia es fisiológica l' acció del catalanisme, per son fí es, per accident higiénich y fins terapéutich.... Los organismes que viuhen en lo medi que es convenient á la seva modalitat biológica, segueixen sens estorb la evolució que á la propia individualitat correspón. Lo mateix ocurreix als organismes socials: regits per las lleys que convenen á la modalitat nacional, las manifestacions intelectuals, morals y económicas, son sempre las de major calitat que poden produhir...»

Compara al catalanisme ab lo valencialisme del que diu que es purament literari y espanyolista; parla dels poetas felibres á Fransa y diu, com una gran cosa que «las literaturas regionales cuando en los límites literarios se mantienen estrictamente, honran á la nación á que pertenecen»; de segur que nostres llegidors s' esplicarán ab facilitat que 'l valencianisme y boná part del regionalisme á Fransa, sigui encara purament literari, puig que si á Catalunya, ab tants agravis históricbs y possehint una personalitat nacional ben robusta y diferenciada, han sigut precisos tants anys pera completar la evolució de moviment literari á renaixensa nacional completa, quant més difícil no ha de ser al tractarse de regions que han arribat á eser casi absorvidas per l' Estat representat del esperit de la rassa dominant?

Creu l' articulista que «en nuestro léxico abundan»tismo» no hi ha termes prou durs pera calificar «la »torpe ambición separatista»; troba que en temps normals «pudiera acaso (¿qui sab?!) encontrar atenuante »los radicalismos, regionalistas, toda vez que denota»rían ofuscación del entendimiento que los concibe». Moltas gracias, senyor articulista.

Ha sabut que «se basa el catalanismo en un falso fundamento histórico»; aquest fonament, segons ell, es la injusticia perpetrada en lo Compromís de Casp, y, si no creyém en la justicia d' aquest es perque d' ell ne pervingué la unió de Castella y Catalunya, unió que, sehons diu, abominém arribant á «intentar arrancar las barras de Cataluña del escudo de España...» Ara nosaltres dirém que respecte al Compromís no faltan rahons pera temer que, concient ó inconscientment, la Justicia hi fos trepitjada, y respecte á la importancia que nosaltres donem als fets históricbs pera fonamentarhi nostras reivindicacions pot judicarne lo lector, recordantli lo que, tot un mestre en catalanisme, deya no fá molt temps: «N' hi ha que en las relacions de poble en poble no més hi veuhen guerras y batállas...; per ellas s' aixecan y s' enfonzan pobles, per ellas s' obren las decadencias y 'ls periodos de gloria y esplendor. Per aquestos la vida política no es tot; una institució que cau, fa caure una rassa; res-

taurant aquesta institució se refá y restaura la nacionalitat.... Los que veuhen aixís no hi veuhen gayre. La vida es progressió contínua y acompassada ò be contínua y acompassada decadencia. Los pobles, com los individuos, no passan may sobtadament d' un estat al altre. Los fets aparatosos en que vol trobarse lo trànzit fatal, son símbols y res més. La cayguda de Barcelona en temps de Felip V es la ensorrada sorollosa d' un régimen polítich, débil, corcat de dintre, mutilat, deslligat de las ideas y de las costúms dels mateixos que donavan la vida pera defensarlo. Tots ells eran ja esclaus del esperit de Castella. La conquista de Catalunya la havian feta avans y no certament per la forga de las armas....»

Encare que l' articulista nos diu que «no tienen »estas observaciones matiz político», no deixa de parlar de «indiscreciones é imprudencias que tienen asien»to en los Poderes públicos», y clarament mostra que li fan molt poch goig que 'l Dr. Robert y en Durán y Bas ocupin sos respectius cárrechs. ¡Si en Sagasta no puja ben aviat, no quedará ni un pam de territori espanyol; aixó es lo que li convè predicar al *Globo*.

Casi nó cal dir, que seguint l' exemple de molts altres escriptors y oradors, parla indistintament de *regionalismo catalanismo* y *separatismo*, que segons nos digué en Romero Robledo *son grados de una misma idea.*

Está vist que no hi ha manera de que estudihin res ab detenció; es en và que se 'ls exposi clarament lo que volém y ahont aném... ells, com si res; nosaltres, exposant lo nostre concepte de Patria. Nació y Estat.. ells, sempre obligantnos á adorar al ídol de nostres dias, á la *Patria única*, *espanyola*, *etc*.... que, aixís com los ídols del paganisme caygueren devant de Jesucrist, caurá també aquella ficció devant del amor á la Patria natural, la nacionalitat histórica. Mentres ells cridan, lo catalanisme exposa clarament sa opinió devant dels conflictes actuals y 's disposa á obrar segons convingui á Catalunya, devant de quin suprém interés tots considerém purament accidental, l' esser separatista, anexionista ó autonomista dintre Espanya, preferint no obstant mentres sigui possible la última solució pera la cuestió catalana.

J. RIBAS Y JOSEPH.

Blanes, Agost de 1899.

Intima

A la bona memoria del inspirat poeta Hortensi Güell y Güell.

No sempre l' amistat naix de la conversa, á voltas som amichs de qui ni tant sols coneixém de vista. Jo ne plorat molts d' aqueixos que en diyém *de l' ànima*, dels que no 'n sabém altre cosa que sos escrits ahont s' hi reflexen ideas que sens mica d' esfors s' agermanarian si realment nos coneixessim.

Hortensi Güell per mi era un d' aqueixos. ¡Cuantas vegadas l' havía admirat llegint sos hermosos escrits. Ab quina intensitat sentia tot cuant ell espressaba. ¡Pobre Güell, poch devia pensarse que hi havía qui per la ditxa tant sols de conéixel s' hauría sacrificat no una, sino mil voltas.

Avuy ja no es possible, ja no existeix. La mort ab feixuga grapa se l' ha emportat lluny, molt lluny de nosaltres, en las regions misteriosas ahont l' ànima purificada hi veu clar y potser allí sentí lo plany de la meva que tan l' estimava cuant entre sa dolsa poesía hi trobava quelcom que l' enfortía...

Vosaltres amichs seus, los que tant temps lo tinguereu aprop y are 'l ploreu ab llágrimas amargas, vulguéu també que 'l meu plor regui com lo vostre lo trist jardí que avuy cobreix son cos. A la hermosa corona que li texiu recordantlo, feuhi lloch per aqueixas flors mevas, esclats d' ánima ferida, que també creixerán ufanosas com las vostres puig ne son nascudas d' entre esglay y pena...

¡Pobre Güell! descansa en pau, molt jove encara, has hagut de deixar la lluyta que per l' ideal sostenias, lo jovent ha perdut ab tu un de sos millors companys, mes tingas per cert que ta memoria li servirá de molt, puig ella li aplanava els obstacles y li donarà coratje per realisar l' avens que tu plé de fé y entussiasme li predicabas.

Recordante sempre farém la vía, si algun cop sents lo remor de veus de sers que claman per *veurì*, atentas, son planys de qui anyorante t' invoca, de qui estimante voldría de tu igual proba, per sentirse fort en lo més perillós de la brega.

Aixís será l' oració nostre, áqueix será lo res ab que esplayarém nostre ánima desvalguda...

Igual que tos companys no puch fer res mes que plorarte, y pregar perque lo rastre de dol que ha deixat la teva mort no s' esborri may per viurehi sempre, y recordar ta existencia.... no se perqué al cor meu l' enamoran sempre los recorts de sers qu' han passat y desaparescut entre las boyres que en son la porta de las regions eternas, sembla talment que abdos se haguessin dit alguna *cosa*, y després en sentissin anyoransa.....

ANTON SPAU VILAPLANA.

Barcelona Agost 1899.

CRÓNICA

La Autonomía, sentintse autonomista, ha tractat, per are, en dos articles, la cuestió del Regionalisme pero tan mal tocada, que ni val la pena de que li refusém sos falsos fonaments.

Lo regionalisme està molt per demunt de las passions de secta y quan vulgui discutirho sèriament, que emprengui aquesta tasca en lo periódich autonomista una ploma autorisada y sabrá lo que es lo regionalisme.

—

Ab la exorbitant calor que ahir se deixá sentir, á pesar de rebrer los raigs de sol quelcom de refresch de la humida terra, ha tornat á pujar lo mercuri del termómetre.

—

Hem vist á la Plassa Mercadal comensats los travalls pera portar á cap l' acertat económich projecte de colocar un pilá pera sostenir una llum d' arch voltáich al mitj de la anomenada Plassa, en compte de quatre que 's pensava posársenhi, puig que estànt com está rodejada de grupos de fanals de gás que l' adornan, lluhirà aixís molt més que com en un principi 's tractava fer, suprimint los fanals de gas.

Aplaudím lo projecte.

—

Ahir deixá d' existir D. Joseph Carbonell y Bras, pare de nostre benvolgut amich lo redactor del *Semanario Católico*, D. Joseph C. Alsina.

En tan sensible pérdua 'ns fem partícips del sentiment que afligeix á nostre company de professió y sa familia, á tots los quals doném lo nostre pésam á la vegada que prometém recomenarlo en las nostras oracions y acompanyarlo á la última morada.

—

Lo dia 2 de Setembre la Societat coral «Catalunya Nova» anirá á Granollers pera pendre part activa en la festa major d' aquella vila. Lo mérit artístich de la Societat y 'l talent de son Director D. Enrich Morera fan esperar un éxit grandiós á las cansons de la terra que esboyrarán l' «Ay de mí» y 'l «niña hechicera» que. per desgracia, tant s' han sentit en los carrers de la capital del Vallés.

—

Lo gobernador civil de Barcelona, ha disposat que 's tanquin á la una de la matinada totas las botillerías, tabernas y xocolaterías d' aquella ciutat y á las duas los cafés y restaurants de primerá classe.

—

Lo gobernador civil de la provincia ha transmés enérgicas ordres al alcalde de Tortosa pera que no permeti en lo successiu las corridas de toros enmaromats.

Al mateix temps lo senyor Luengo ha participat à dita autoritat lo sentiment ab que ha vist l' atrasso que en lo percibo de sos habers sufreixen ¿los mestres de primera ensenyansa d' aquell districte.

—

La Societat Artistica Arqueológica barcelonina s' ha dirigit á la Diputació Provincial de Tarragona donant compte del estat ruinós de la iglesia del monastir de Poblet, y la Comissió Provincial en funcions de Diputació, en sa última sessió, en virtut d' aquest ofici, ha acordat demanar informes respecte al estat en que 's troba 'l citat edifici al arquitecte provincial.

—

En sustitució de don Pau Font de Rubinat, ha sigut nombrat Comissari d' Agricultura, industria y Comers de la provincia D. Anselm Guasch Robusté, diputat provincial y vocal de la Comissió permanent.

—

Pel ministeri de la Guerra s' ha disposat que 's facilitin las mitjas pagas á compte dels corresponents atrassos als quefes y oficials procedents de Filipinas que hagin sigut presoners dels tagalos.

—

La carretera inclosa en lo plan general de las del Estat ab lo nom de Ventalló á Cornellá, en la provincia de Girona, cambiará son trassat en forma que, passant per Camallera, Llamparas y Torradellas, acabi á Banyolas en la carretera de Sarriá á Olot.

—

Lo doctor Cortezo creu que no prenent expansió la epidemia á Oporto, no pot considerarse desaparegut tot perill d' invassió fins al mes de Novembre, donchs sabut es que 'l fret es una de las causas que més influheixen en le desenrotllo de la mateixa.

Aixó més bé pot considererse com una advertencia pera que 'l públich no extranyi que durant algún temps segueixin adoptantse en la frontera midas sanitarias.

—

Pera la próxima temporada d' hivern en lo Teatro Principal de Tarragona ha sigut contractada la companyía dramática que dirigeix donya Concepció Ferrer. L' actual arrendatari del colisseu senyor Gimbernau, d' acort ab los senyors administradors, se proposa introduhir algunas milloras en l' interior del edifici.

—

Las personas designádas pera acompanyar al senyor gobernador civil de la provincia, nombrat pendonista principal en la professó que se celebrará á Tortosa, ab motiu de las festas de Ntra. Sra. de la Cinta, sen lo jutje de primera instancia d' aquell partit y 'l senyor comandant militar de dita plassá.

—

Se diu que probablement lo Bisbe preconisat de Vich, doctor D. Joseph Torras y Bages, será consagrat en los primers dias del próxim mes, en lo Monasteri de Montserrat, per lo Bisbe de Vich, preconisat de Barcelona, doctor don Joseph Morgades Gili.

—

Situació d' alguns barcos de la Trasatlántica: «San Agustín» va arribar lo dia 19 á Nova York de la Habana, «Alicante» sortí 'l 20 d' Aden cap á Suez. «Alfonso XIII» va sortir lo 20 de la Habana cap á la Coruña. «M. L. Villaverde» sortí 'l 20 de la Habana cap á Nova York. «Ciudad de Cádiz» va sortir lo 20 de Santander cap á la Coruña. «Buenos Aires» va arribar lo 22 á Barcelona procedent de Cádiz.

—

Lo recaudat ahir en la Administració de Consums d' aquesta ciutat per diferentas especies, puja á pessetas 908'79.

Estiuhenca

Marca 'l meu cronómetro de butxaca y 'l rellotje de paret de la fonda tres quarts de cinch del matí, no portantse més que mitj quart de diferencia.

Los galls ab sos cants d' alegría donant la bén vinguda al nou dia ó ab sos planys de queixa perque aquest arriba m' han desvetllat, allunyant la son dels meus ulls y amohinat com estich ab aixó de la *peste bubónica*, y desde que m' entero que 'l Ministre de la Gobernació travalla tant pera que no entri en terreno de sa jurisdicció aquest microbi, que també deu ser algun microbi la que la porta, no he pogut per menos que deixar lo llit.

Aquí, en secret, los hi diré que 'ls meus mal-de-caps sobre la *peste*, tenen los seus fonaments. Diuhen que comensa ó s' inicia per bonys que surten al individuo atacat y à mi fa tres dias m' ha n' ha sortit un á la galta esquerra que si no l' ha produhit un fort mal de caixal que vaig passar y del que m' ha quedat aquest recort, no hi ha dupte que ja estich alimentant aquest microbi tan terrorífich. Y grave dech estar perque 'l foch del caixal, diemho aixís, no fos cás que 'm fessin fer cuarentena, també me produhí una irritació á la gola que ab prou fenyas si 'm deixava passar los aliments.

Y are los hi prego que aquesta confessió íntima no l' escampin massa per evitarme qualsevol disgust que pogués esdevenir.

En cambi y en justa reciprocitat los hi diré que no cal que envegin la meva sort: per aquesta ribera també hi teném per hoste la calor ab lo seu sequit de mosquits y cohins (cusins) y l' ayre que 's respira per certas poblacions, embaumat ab los aromas dels desperdicis y de la bruticia, no es mereixedor de grans elogis. Casi m' atreviría á dir que es preferible lo no meures de Reus.

Hi ha aquí bonich lo payssatje, la hermosa y rica horta, carregats sos arbres d' esquisits fruyts y en gayres puestos se pot observar com en la població que avuy me trobo Mora d' Ebro lo progrés de las ideas regeneradoras.

May hi havía hagut cafés cantants y actualment n' hi há dos.

Se vol millor progrés, posarse en un obrir y tancar d' ulls à la altura de las grans poblacions!

. . . .

FRANCESCH COLOM Y ESCODA.

Secció oficial

Registre civil

del dia 22 d' Agost 1899

Naixements

Amalia Catalá Casas, de Joan y Amalia.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Cap.

Secció religiosa

Sant d' avuy.—Sant Bartomeu.
Sant de demá.—Sant Lluís.

Secció comercial

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

Entradas del dia 22

De Yenico-ki y Constantinopla en 14 dias v. italiá Cittá di Venezia, de 932 ts., ab blat.

De Valencia y Barcelona en 2 dias v. Cervantes, de 296 ts., ab efectes. consignat á D. Joseph María Ricomá.

Despatxadas

Pera Barcelona v. Cervantes, ab trànzit.
Pera Port Vendres pol. gol. francesa La Paix, ab ví,
Pera Barcelona v. noruech Sevilla, ab tránzit.

—

Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27

Cotisació á Barcelona á las 4 de la tarde del día d' ahir.

Interior	63'23	Cubas del 86	71'50
Orenses	11'40	Cubas del 90	59'43
S. Juan	'	Aduanas	94'75
Norts	49'40	Ob. 5 0[0 Almansa	87'15
Fransas	41'25	Id. 3 0[0 Fransa	43'12
Filipinas	'		

PARIS

Exterior	59'90	Norts	'

GIROS

París	23'50	Londres	31'18

Se reben órdres pera operacions de Bolsa. Compra y venta al contat de tota classe de valors cotisables de Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas d' or de tots los paissos.

—

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOÇIATS

CARRER SANTA AGNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	63'22	Aduanas	94'75
Exterior	'	Norts	49'35
Amortisable	'	Fransas	41'25
Cubas 1896	71'50	Orenses	11'40
Cubas 1890	59 37	Obs. 6 0[0 Fransa	'
Exterior París	59'70	Id. 3 0[0 »	43'12

GIROS

París	23'50	Londres	31'18

—

Cambis corrents

en lo dia d' ahir donats per la Junta Sindical del Colegi de Corredors de Comers de la plassa de Reus.

CAMBIS EXTRANJERS

	Ops.	Diner.	Paper
Londres 90 dias fetxa.	'	30'80	30'90
» 30 dias vista	'	'	'
» »	'	31'	'
París 90 dias fetxa	'	'	'
París vista	23'25	23'25	23'50
Perpignan vista	'	'	'

VALORS LOCALS	DINER	PAPER	OPER.
ACCIONS	Ptas.	Ptas.	
Gas Reusense.	610		
Industrial Farinera	550	575	
Banch de Reus de Descomptes y Prestems		600	
Manufacturera de Algodón	100	110	
Companyía Reusense de Tranvias			
Companyía Reusense de Tranvías privilegiadas de cinch per 100	150		

Anuncis particulars

LA ELECTRA REUSENSE

Per rahons fàcils de compendre, la societat «Gas Reusense» acaba de ficsar preus inverossímils al fluit eléctrich, que en plasso més ó menos llarch se proposa servir als seus futurs abonats. Aquest acort del Gas Reusense» donarà com á inmediat resultat la anulació del fluit gás en aquesta ciutat y sa substitució per lo fluit eléctrich. Comprenentho aixís nostra Societat, sa proposa ampliar considerablement y desde ara la nova instalació que está portant á cap en aquestos moments á fí de servir en breu plasso las demandas que indubtablement, hs de rebre del públich reusench y á las que atendrá per torn rigurós.

Apesar de que 'ls preus que 'l «Gas Reusense» fisca á sa última tarifa son exageradament baixos, «La Electra» los acepta desde ara y en lo moment que l' seu contrincant dongui un servey regular d' alumbret eléctrich, nostra Societat establirá pera 'ls seus abonats los preus següents:

		Ptas.
Una làmpara incandescent	*de 5 bujias*	*1'25*
" " "	*de 10 "*	*1'75*
" " "	*de 16 "*	*2'50*
" " "	*de 25 "*	*3'75*
Preu del kilowat, hora.		*0'50*

En quant á las instalacions se fan desde avuy en iguals condicions que l' altra empresa.

Ab lo favor que 'l públich nos dispensa res temèm, se 'ns porta á la lluyta, á ella aném ab la tranquilitat del qui no la ha provocat devent solzament fer una manifestació: lo públich trobará sempre en la «Electra Reusense» la millor salvaguardis dels seus interessos.

Reus 2 Maig de 1899.—Per la «Electra Reusense»

Lo Director.

LLET PURA DE VACA

VACAS SUISSAS

Hort de Pau Abelló

Se ven al carrer primer del Roser núm. 4.

ESCORIAS THOMAS.— Végis l' anunci de la quarta plana. Dirigirse á casa Gambús, carrer de Vilá (Bou) 12.

Telégramas

Madrid 23.

Se diu de San Sebastián que hi ha projectada una combinació d' alts mandos militárs pera quan arribi 'l ministre de la Guerra, que será demá á la nit ó divendres.

Figuran en aquesta combinació Madrid, Sevilla y alguna altra Comandancia general de cós d' exércit.

Aixó, segons lo corresponsal de «La Correspondencia», que comunica aquesta matinada haverho sentit en centres que n' están enterats.

—«El País» diu que li escriuhen de Filipinas donantli compte de que encara no 's cumpleix en las Aduanas lo estipulat en lo tractat de pau, com se sab concedía per espay de deu anys á las mercaderías espanyolas iguals condicions que á las americanas.

Ni la comissió que tením à Mànila, molt ben dotada, ni 'l gobern espanyol s' ocupan d' aixó.

—Han comensat á arribar á Oporto metjes inglesos que venen à estudiar la peste. S' han tancat algunas fábricas, quedant mols obrers sense colocació. Lo que complica le situació.

Los ánims estàn molt excitats.

Pera calmar la irritació, lo gobern llusitá se nega á acordordonar á Oporto.

A Barcelos hi han ocorregut alguns cassos sospitosos.

A Oporto 's creu que l' acordonament no será complert.

Se tancaràn varias vias de comunicacions, quedant solzament las de las estacions ferroviarias y punts hont pot establirse 'l servey sanitari.

De ferse en aquestas condicions l' acordonament, no creu lo gobernador que hi hagi perill d' alteració del ordre públich; pero si 's fá d' altra manera, no respón lo gobernador d' Oporto de lo que succeheixi.

—Segons diuhen de Cádiz, are resulta que ha arribat l' indult dels oficials de Marina avans que comensessin á extingir lo cástich.

S' havía aplassat aquest fins á coneixer l' alcans de la real ordre del ministre que imposava l' arrest.

—«El Imparcial» ha sentit dir á un marino que las averías de la máquina del creuher «Lepanto» no son novas.

Desde que 's montaren las màquinas se sabía que eran inútils per las prácticas fetas en las probas.

Es una llástima, esclama 'l citat periódich, que 'l ministre de Marina no hagi obtingut la autorisació que socilita pera la construcció ds deu grans acorassats.

Pregunta «El Imparcial» si no ha arribat l' hora de exigir responsabilitats per tot aixó.

—Los periódichs omplan avuy casi totas sas columnas ab noticias de la peste y rumors sobre aquésta y precaucions que 's prenen. Ha circulat lo rumor d' haver ocorregut cassos de peste bubónica á Nápols y altras poblacions d' Italia; pero no se li ha concedit crédit.

—Comunican de Nova York que «The Tribune» publica un article protestant contra la idea d' alguns polítichs d' abandonar la campanya del Arxipiélach de Filipinas.

Pera defensar á Mac-Kinley apela lo citat periódich al secorregut pretext dels interessos de la humanitat. La República está obligada á continuar aquesta campanya pera civilisar l' Arxipiélach filipí. Aixi escriu «The Tribune», quan los periódichs à que vol contestar han sostingut que quan las cosas se posan com están á Filipinas no 's vol civilisar, sino extinguir, causant aixi mateix la ruina de la República americana y 'l descrédit de la mateixa devant lo mon civilisat, que es tot lo contrari de lo que sostenen los corifeus del Gobern.

—La solució de la crissis plantejadá pel gobern de Xile diuhen serà molt dificil.

—Lo senyor Silvela está avuy molt millor.

—Tracta «El Liberal» de las economías que projecta lo senyor Silvela en lo departament d' Estat, y afirma que la reorganisació dels serveys y las grans economías no las realisará l' actual Gobern.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

compartiría las glorias y las penas de la vida, un ser que m' estimaría! ¡Qué bonicas son las ilusions!.

Aixís vam passar llarch temps treballant am dalit y estalviant pera portar á cap mos intents, fins qu' un dia faltà al lloch hont cada jorn la trobava. Li pregunto al veurerla 'l motiu, y esquiva y orgullosa 'm contesta:—«He cambiat de pensar, es poch pera mi un mal comediant».—¡Oh! no sé com vaig poguer escoltar tals paraulas y veurerla allunyar carrer avall lleugera, somrisenta, despreciativa... Vaig per seguirla pero las camas me flaquejaren, vaig quedar atontit, en lo cap me germinavan una munió d' ideas torturant mon cervell. ¡Ay crudel recort! ¿A mi tal despreci? Jo, que per ella alenava, qu' era ma vida, qu' era mon Deu, jo que per ella havía sufert tant, jo que treballava am tant de dalit pera omplenarla de comoditats, jo que vivía am la esperansa d' esser felís al seu costat y qu' havía somniat un mon desconegut de plahers, veurem menyspreuhat, veurer enderrocats de cop y volta los ferms castells de benhauransa que ma exaltada fantasía havía construhit, ¿veurer destrossat mon cor animorat?... ¡Oh Deu! fins me sembla mentida. ¿Y tot perqué? pera ser d' un home qu' am malvats intents y valentse del brill y 'l drinch del diner, la

ferí am sagetas d'or fentla caminar de tambullons com au ferida per un camí plé de timbas ahont al fí devallará ensorrantse en lo llot del vici; y jo, jo que la estimo encar per demunt de tot lo qu' ha passat ho haig de permetrer? no, may; me convertiría en criminal incógnit de quin crím m' acusaría ma conciencia, avans la mataré y seré criminal als ulls dels homes sense cor. ¡Oh! sí, sí, ja ho havía de fer are quant per la escletja del teló 'ls he vist al palco. (*Sona un timbre ò pito*). ¡Ah! lo toch de prevenció, es cert, me cridan, haig d' anar á fer comedia, á fer riurer al públich ¡á ferlo riure! més cóm? Com podré fer aquellas falagueras riatllas del personatje que haig d' interpretar, aquellas riatllas que m' han valgut tants aplaudiments y la poca fama de que disfruto, aquellas riatllas per las que 'm felicitá de tot cor l' autor de l' obra? ¿Com identificarm' amb aquell tipo de vell calaverón que sempre riu? No, no será possible. ¡Quinas cosas més amargas te 'l destí! ¡Distréu al públich, quant m' haurían de distreure á mi! Pero es forsós, las conveniencias socials m' hi obligan, soch un esclau de la societat y haig de obehir. Aixó es la vida, aquesta es la condició del home sobre la terra, M' exigeixen una cosa que sobre-puja á las meves forsas, pero no importa, haig de ferho.

Llibre important

CARTILLA RÚSTICA

PER US DELS PLANTADORS

DE

Vinyas Àmericanas

Aquest llibre, conforme lo seu nom indica, es de gran interés actualment á tots los pagesos y propietaris de vinyas, tota vegada que en éll á més de donarse compte dels importants temas que foren objecte de discussió en lo congrés que se celebrá en Sant Sadurní de Noya, s' hi troban esplicadas ab claretat totas aquellas operacions y cuydados que indispensablement requereix lo cultiu del nou cep americá, entre altres: **multiplicació y plantació de la nova vinya; empelt; poda, y alseda dels ceps y manera de cuydarlos; verdader modo de espampolar y de abonar y femar las vinyas, etc.; etc.**; seguit d' altres no menos importants datos molt dignes de tenirse en compte sobre la manera de conduhir la verema, modo d' obtenir bons vins negres, blanchs y rosats, y cuydades de que deuhen ser objecte los cellers; segons instruccions que al objecte donan los més prácticbs é inteligents viticultors d' Espanya y Fransa; tot ab lo fi d' obtenir lo millor rendiment possible del ví, pera que puga compensar los costosos sacrificis que requereix la plantació de la nova vinya.

Forma aquest llibre un velúm en octau de més de 400 páginas en bon paper y clara impresió, enquadernat á la holandesa y 's ven en aquesta Imprenta, al preu de **UNA PESSETA.**

Ferrocarril económich de Reus á Salou

Servey de trens de viatjers

que regirá desde 11 de Juliol de 1899.

SORTIDAS DE REUS					SORTIDAS DE SALOU				
		Matí					*Matí*		
Tren	núm.	2	á las	4'10	Tren	núm.	1	á las	4'56
»	»	12	»	5'45	»	»	11	»	6'30
»	»	14	»	7'20	»	»	13	»	7'21
»	»	16	»	8'09	»	»	15	»	8'10
»	»	4	»	9'00	»	»	19	»	10'01
»	»	20	»	10'48	»	»	3	»	10'49
		Tarde					*Tarde*		
Tren	núm.	22	á las	12'35	Tren	núm.	25	á las	2'33
»	»	6	»	2'32	»	»	27	»	3'15
»	»	26	»	3'14	»	»	29	»	3'57
»	»	28	»	3'56	»	»	31	»	4'39
»	»	30	»	4'38	»	»	33	»	5'21
»	»	32	»	5'20	»	»	35	»	6'03
»	»	34	»	6'02	»	»	37	»	6'45
»	»	36	»	6'44			*Nit*		
		Nit			Tren	núm.	39	á las	7'25
Tren	núm.	38	á las	7'24	»	»	41	»	8'15

OBSERVACIONS: Los dias festius á més dels trens indicats en lo present cuadro sortirán lo núm. 24 de Reus á la 1'44 y 'l núm. 23 á la 1'45 de Salou.

Las horas se regirán per lo meridiá de Madrid.

PERA ADOB DE TOTAS LAS CULLITAS Y CULTIUS

INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

LO COMBINAT EMPLÉO DE LAS

ESCORIAS THOMAS

COMPADO FOSFATAT

GARANTIZADAS PURAS — SOLUBLES AL CITRAT

Lo més económich, lo més eficás, lo mes durader

SALES DE STASSFURT

COM ADOB POTASSICH

EN LAS FORMAS DE

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA,

KAINITA, ETC.

baix garantía del Sindicat de ventes de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIO GARANTIDA DE 15 1/2 A 16 0/0 AZOE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empleo

A D. OTTO MEDEM.--VALENCIA

A veurer, provém d' ensajarho, (*recitant com si ensajés*). «Layeta, ja... ja... ja...» ¡oh! no, nó, no es aixís «ja... ja... ja...» ¡oh! (*am rabia*) menos, pitjor. ¿Com potser fer riurér la boca si 'l cor plora? ¡Malhaja l' hora que vaig petjar lo teatro! Avuy acabaré, sí, 'm xiularán, l' empressari 'm deixará sense contracta, seré un perdut, un mort de fam y tot per tú, per tú dona perjura, sí, pero 't perdono, tú ets solzament l' objecte material que causa ma desditxa, pero aqueixa materia te una ánima depravada y un cor pervers y 'ls instints de l' ánima y 'l cor ningú 'ls domina; sols Natura 'n té la culpa, ella sola que 't va dotar d' aqueixos sentits pervertits; tú, solzament m' inspiras llástima y rabia al ensemps y per xó 't mataré, sí, sí, pero jo també correré la teva sort; nostres cossos havían d' estar junts en la terra y ho estarán, pero en la terra del fossar. ¿Qué puch esperar jo de la vida? res, ningú 'm plorará ¡soch pitjor qu' un gós! Lo sufrir avuy acaba (*sona altre cop lo pito*) Ah! es forsós he d' anar á fer riure, hi vaig sí, y á despedirme al ensemps d' aquellas fustas y telas del escenari de las que tants grats recorts ne guardo, y tantas ilusions de gloria m' inspiraren, d' aquells llochs hont he passat los jorns més felissos de ma infantesa, quant ma mare hi treballava

vingué després realment, fins que una nit no vaig poguer contindrem y vaig declararli ma passió. Al poch temps eram ja promesos fent mil falaguers propósits per l' avenir que s' ens mostrava plé á curull de felicitats deleytosas. Jo continuaría fent *comedia*, ella cosint pantalons y aixís d' aquest modo podíam viure contents y felissos encar que modestament assaborint los grats plahers del amor. ¡Ay, que bonich veya 'l pervindre! ¡Que net de nuvols ovirava lo cel de la felicitat! ¡Quin plaher y consol sentía jo que havía passat tota ma existencia en mitj de la dissort engolint lo fel amarch de la desgracia! ¡Com fruía mon cor verge, que dormía somniant en un no sé qué indefinit, desconegut, ansiós d' estimar, ja que may tingué un ser que 'l fés bategar, puig ni tant sols pogué gaudir lo goig inmens, inexplicable que han de proporcionar los afalachs d' una mare amorosida. Per xó sentí, aquell jorn per mi fatal, alegría tant inmensa, causada pel despertar de mon cor, per lo naixement d' una passió violenta que s' arrelava en mon ser com alzina centenaria en la terra, fentme estimar la vida, fentme sentir un desitj inmens de viurer.

¡Quin consol rebé aquell dia mon ánima! Ja tenía un ser que feya bategar mon cor, un ser qu' am mi